

13.02.2018

## **LAUSUNTOYHTEENVETO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE SOSIAALITURVA- JA VAKUUTUSLAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMISEKSI EU:N YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN JOHDOSTA**

### *Yleistä*

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 13.12.2017 päivätyllä lausuntopyynnöllä lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädännön muuttamiseksi tietosuoja-asetuksen johdosta. Lausuntoja tuli yhteensä 23 kappaletta. Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

- Akava ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry ja Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
- Finanssiala ry
- FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
- Finanssivalvonta
- Kansaneläkelaitos
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Koulutusrahasto
- KT Kuntatyöntajat
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- Liikennevakuutuskeskus ja Potilasvakuutuskeskus
- Oikeusministeriö
- OP Ryhmä
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Tapaturmavakuutuskeskus
- Tietosuojavaltuutettu
- Työeläkevakuuttajat TELA ry
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
- Työttömyysvakuutusrahasto
- Vakuutuskassat ry
- Valtiokonttori
- Valtiovarainministeriö

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädäntöön muutoksia, jotka johtuvat EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta. Esityksen tavoitteena on saattaa kansallinen sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädäntö yhteensopivaksi tietosuoja-asetuksen kanssa. Tietosuoja-asetuksen kanssa ristiriitaiset tai päällekkäiset säännökset ehdotetaan kumottavaksi, koska asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta. Lisäksi esityksessä esitetään eräitä tietosuoja-asetusta tarkentavia säännöksiä ja välttämättömiä poikkeuksia tietosuoja-asetuksen velvoitteista.



Eräistä nykyisin rekisteröidyn suostumukseen perustuvista henkilötietojen luovutuksista ehdotetaan otettavaksi säännökset lakiin.

Vakuutusyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön ehdotetaan lisättäväksi säännökset, jotka mahdollistaisivat rikosepäilyihin ja rikostuomioihin liittyvien henkilötietojen käsittelyn ja luovuttamisen toisille vakuutusyhtiöille niin sanottujen väärinkäytösrekistereiden ylläpidossa.

Sosiaaliturvalainsäädäntöön ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joilla poikettaisiin tietosuoja-asetuksen mukaisesta oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen. Rekisteröidyllä ei olisi oikeutta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, siltä osin kuin kyse on laissa säädetyn tehtävän hoitamisesta.

Sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädäntöön ehdotetaan lisättäväksi säännökset automaattisten päätösten antamisesta. Automaattiset päätökset olisivat sallittuja sosiaaliturvan toimeenpanossa ja vakuutustoiminnassa siltä osin kuin ne ovat asioiden laatuun ja laajuuteen nähden tarkoituksenmukaisia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 25 päivänä toukokuuta 2018 eli samana päivänä kun tietosuoja-asetusta aletaan soveltaa.

#### *Lausunnonantajien näkemyksiä*

Lähes kaikki lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti sosiaali- ja terveysministeriön ehdotukseen. Myönteisen kantansa lausuivat Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Eläkesäätiöyhdistys ry, Finanssiala ry, FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Finanssivalvonta, Kansaneläkelaitos, Koulutusrahasto, KT Kuntatyönantajat, Liikennevakuutuskeskus ja Potilasvakuutuskeskus, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, OP Ryhmä, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Tapaturmavakuutuskeskus, Tietosuojavaltuutettu, Työeläkevakuuttajat TELA ry, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, Työttömyysvakuutusrahasto, Vakuutuskassat ry, Valtiokonttori ja Valtiovarainministeriö.

Useat esitystä kannattaneet lausunnonantajat pitivät yhtä kokonaisuudesta sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädännön alalla hyvänä. Muutokset sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädäntöön tietosuoja-asetuksen johdosta todettiin välttämättömyksiä. Ehdotettuja säännöksiä pidettiin perusteltuina, vaikka osa lausunnonantajista ilmaisi lausunnossaan vaihtoehtoisia pykäläehdotuksia oman toimialansa sääntelyn osalta tai huomautti, että ehdotettujen muutosten lisäksi niiden toimialalla on muita muutosta edellyttäviä säännöksiä, joita ei esityksessä ole huomioitu. Oikeusministeriö esitti lausunnossaan useita, lähinnä lakiteknisiä, täsmennyksiä tai korjausehdotuksia.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Akava ry ja Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry totesivat yhteisessä lausunnossaan, ettei lopullisiin kantoihin esityksen johdosta ole mahdollisuutta ennen ehdotusta tietosuojalaikisi. Valtiovarainministeriö kiinnitti tähän myös huomiota. Oikeusministeriö totesi omassa lausunnossaan ottaneensa huomioon valmisteilla olevan kansallisen yleislainsäädännön. SAK, Akava ja STTK esittivät kantansa siitä, että esityksen jatkovalmistelu tulisi tehdä perinteisessä kolmikantaisessa yhteistyössä.



Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä Kuluttajaliitto ry totesivat, ettei niillä ole asiassa lausuttavaa. Työeläkevakuuttajat TELA ry totesi, ettei sillä ole esitykseen huomautettavaa, sillä Eläketurvakeskus on osallistunut asian valmisteluun ja näin ollen työeläkealan näkemykset on asiassa huomioitu. Elinkeinoelämän Keskusliitto ry totesi esityksen olevan asianmukaisesti valmisteltu ja viittasi yksityiskohtaisten huomioiden osalta Finanssiala ry:n lausuntoon. Myös Liikennevakuutuskeskus ja Potilasvakuutuskeskus viittasivat Finanssiala ry:n lausuntoon. Muut joilta lausuntoa oli pyydetty, eivät lausuneet asiassa.

#### *Automaattiset päätökset*

Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, Finanssiala ry, Kansaneläkelaitos ja Koulutusrahasto ilmaisivat kannattavansa esityksen automaattisia päätöksiä koskevaa sääntelyä sellaisenaan ja pitivät sitä erityisen tärkeänä sosiaalivakuutusjärjestelmän toimeenpanon kannalta. Useat perustelivat kyseisiä säännöksiä nykyisen käytännön selkeytymisellä, nopeamman käsittelyn ja ratkaisutoiminnan tehostamisella sekä vakuutusprosessien monipuolisen kehittämisen mahdollistamisella.

OP Ryhmä ja Tapaturmavakuutuskeskus ehdottivat samansisältöistä muutosta automaattisista päätöksistä myös työtapaturma- ja ammattitautilakiin. Tapaturmavakuutuskeskus huomautti lausunnossaan, että vaikka automaattisten päätösten mahdollisuus on huomioitu vakuutusyhtiölaissa, vakuutusyhtiölakia sovelletaan pääsääntöisesti työtapaturma- ja ammattitautilakia toimeenpanevista vakuutuslaitoksista vain vakuutusyhtiöihin. Soveltamisalan ulkopuolelle jää Tapaturmavakuutuskeskuksen lisäksi Valtiokonttori. Omassa lausunnossaan Valtiokonttori toi esiin pykälän tarpeellisuutta niin ikään työtapaturma- ja ammattitautilaissa sekä liikennevakuutuslaissa, koska Valtiokonttoriin ei sovelleta vakuutusyhtiölakia. Valtiokonttori kiinnitti huomiota myös siihen, että sen tehtäväksi siirtyy vuoden 2020 alusta lukien useiden tapaturma- ja eläkejärjestelmien mukaisten laiminlyöntimaksujen määrääminen, ja näidenkin osalta automaattipäätökset mahdollistava pykälä olisi välttämätön.

Vakuutuskeskuksen lausunnossa Potilasvakuutuskeskus ja Liikennevakuutuskeskus ehdottivat, että liikennevakuutuslakiin ja potilasvahinkolakiin lisättäisiin viittaussäännös, jonka nojalla vakuutusyhtiölain automaattipäätöksiä koskevaa pykälää sovellettaisiin myös Potilasvakuutuskeskukseen ja Liikennevakuutuskeskukseen. Tämä mahdollistaisi korvaustoiminnassa samat automaattiset päätökset kuin vakuutusyhtiöillä. Vakuutuskassat ry totesi lausunnossaan, että lisäys automaattisista päätöksistä olisi tarpeen myös vakuutuskassalakiin, jotta kaikilla sairauskassoilla olisi mahdollisuus automaattiseen päätöksentekoon kaikessa etuustoiminnassaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö totesi lausunnossaan, että esityksessä mainittujen lakien lisäksi automaattipäätöksiä koskeva pykälä tulisi sisällyttää opintotukilakiin esimerkiksi samalla tavalla kuin esityksessä on ehdotettu työttömyysturvalain osalta säädettäväksi.

Työttömyysvakuutusrahasto totesi, että automaattipäätökset mahdollistava säännös rahoituslaissa on välttämätön, mutta huomautti, että tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen työttömyysvakuutusmaksujen määräämisen, perinnän ja valvonnan mahdollistamiseksi automaattipäätösten antaminen tulisi olla mah-



dollista kaikkien rahoituslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Työttömyysvakuutusrahasto ehdotti, että esityksen yksityiskohtaisia perusteluja tältä osin muutetaan siten, ettei automaattipäätösten käyttöalaa rajoiteta lain sana muotoa suppeammaksi koskemaan ainoastaan tiettyjä tehtäviä.

Valtiovarainministeriö, Oikeusministeriö, SAK, Akava, STTK ja Finanssivalvonta kiinnittivät lausunnoissaan huomiota siihen, että automaattipäätösten reunaehdot tulisi määritellä tarkemmin laissa. Valtiovarainministeriö totesi, että esityksen pykäläehdotuksissa automaattisten päätösten antamisoikeus on kirjoitettu yleisesti ja laajasti, eikä niiden antamiselle ole asetettu lisäedellytyksiä. Valtiovarainministeriö viittasi yleisen tietosuoja-asetuksen reunaehtoihin ja esitti kantanaan, että esityksen varsin laajoja ja yleisiä säännöksiä automaattisesta päätöksenteosta on todennäköisesti syytä arvioida tarkemmin oikeusturvapäätöksenkäytännöstä ja täydentää tai täsmentää.

Oikeusministeriö totesi lausunnossaan, että jatkovalmistelussa tulisi arvioida automaattipäätöksiin liittyvien suoja-toimien riittävyttä vapaaehtoisessa vakuuttamisessa sekä sääntelyn täsmentämistä ainakin niiltä osin kuin automaattisten päätösten on tarkoitus kohdistua erityisiin henkilötietoryhmiin. Oikeusministeriön lausunnon mukaan perusteluissa on syytä kuvata tarkemmin rajoituksen perusteeseen liittyvien 23 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttymistä.

Finanssivalvonta toi myös esiin huomion siitä, että lainsäädännöstä tulisi selkeästi käydä ilmi lainsäätäjän kanta terveydentilatietoihin perustuvien automaattipäätösten osalta. Finanssivalvonnan mukaan hallituksen esityksessä tulisi myös selvästi ja johdonmukaisesti ratkaista työttömyyskassojen mahdollisuus antaa automaattisia päätöksiä erilaisissa etuus- ja jäsenyysasioissa. Automaattisten päätösten tekemiselle asetettavat reunaehdot on tarpeellista työeläkevakuuttamisen osalta määritellä esitettyä täsmällisemmin laissa. Lisäksi Finanssivalvonta halusi kiinnittää huomiota siihen, ettei automatisointi saa muuttaa päätöksenteosta vastuullista tahoja. Julkista hallintotehtävää hoitavia velvoittavat säännökset tulee ottaa huomioon, jos automaattisia päätöksiä annetaan lakisääteisissä vakuutuslajeissa. Finanssivalvonta totesi, että tietosuoja-asetuksen tulkinta voi estää automaattisten päätösten antamisen ainakin osittain.

SAK, Akava ja STTK totesivat olevansa huolissaan yksilön oikeusturvasta automaattipäätöksiä koskevan sääntelyn osalta ja esittivät, että automaattipäätöksiä koskevien ehdotusten ala tulee arvioida uudelleen. Palkansaajakeskusjärjestöt perustelivat kantaansa sillä, että etuuden hakijan oikeusturvalla on kestämätöntä, jos oikeuksiaan joutuu hakemaan muutoksenhaun kautta.

#### *Rekisteröidyn oikeus käsittelyn rajoittamiseen*

Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Kansaeläkelaitos, Koulutusrahasto, Oikeusministeriö, OP Ryhmä, Työttömyysvakuutusrahasto, Liikennevakuutuskeskus ja Potilasvakuutuskeskus pitivät perusteltuna ehdotusta, jonka mukaan rekisteröidyllä ei olisi oikeutta rajoittaa henkilötietojen käsittelyä siltä osin kuin kyse on laissa säädetyn tehtävän hoitamisesta.

OP Ryhmä totesi, että vakuutus toiminnassa säännös on keskeinen vakuutuspestoposten estämiseksi ja selvittämiseksi sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi. OP Ryhmä piti kyseisen käytännön säilyttämistä tärkeänä,



jonka johdosta totesi lisäyksen olevan tarpeellinen myös vakuutusyhtiölakiin, jos asiasta ei esitetä yleissäännöstä tietosuojalakiin.

Valtiovarainministeriön mukaan rajoitukset rekisteröidyn oikeuteen ovat esityksessä perusteltuja, mutta asiasta voisi säätää myös tietosuojalaissa.

Valtiokonttori totesi lausunnossaan käsittelevänsä korvausasioita muidenkin kuin esityksessä mainittujen työtaturma- ja ammattitautilain ja liikennevakuutuslain perusteella esimerkiksi sotainvalidien korvaustoiminnassa, ja esitti harkittavaksi, tulisiko rekisteröidyn oikeutta käsittelyn rajoittamiseen tarkastella myös näiden säädösten osalta. Työttömyysvakuutusrahasto esitti kantanaan, että myös työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa tulisi säätää poikkeuksesta rekisteröidyn oikeuteen rajoittaa käsittelyä Työttömyysvakuutusrahaston rahoituslaissa säädettyjen tehtävien osalta.

Oikeusministeriö totesi, että jotta tietosuoja-asetuksen mukaiset välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset täyttyvät, olisi jatkovalmistelussa arvioitava vielä säännösten riittävää tarkkarajaisuutta ja kapea-alaisuutta. Oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, että olisi perusteltua arvioida tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityisten säännösten sisällyttämistä esitykseen.

SAK, Akava ja STTK toivat esiin lausunnossaan, että rekisteröidyn kielto-oikeuteen ehdotettua laajaa ja kategorista poikkeusta tietosuoja-asetuksen pääsäännöstä tulee harkita uudelleen ja arvioida, missä tilanteissa rajoitus olisi perusteltua.

#### *Väärinkäytös- ja vahinkorekisterit ja rikostietojen käsittely*

OP Ryhmä, Valtiovarainministeriö, Liikennevakuutuskeskus ja Potilasvakuutuskeskus, Finanssivalvonta ja Finanssiala ry kannattivat esityksen mukaisesti väärinkäytösrekisteriä koskevan toiminnan mahdollistamista.

Vakuutuskeskuksen lausunnossa Potilasvakuutuskeskus ja Liikennevakuutuskeskus esittivät, että liikennevakuutuslakiin ja potilasvahinkolakiin lisättäisiin viittaussäännökset, joiden nojalla vakuutusyhtiölain rikostietojen käsittelyyn oikeuttavaa säännöstä sovellettaisiin Potilasvakuutuskeskukseen ja Liikennevakuutuskeskukseen, jotta ne voisivat hyödyntää vakuutusalan yhteisiä rekistereitä.

Liikennevakuutuskeskus tarkensi aiemmin lausumaansa siten, että rikostuomioita ja rikkomuksia koskevien henkilötietojen käsittely on jatkossa mahdollista vakuutuslaitoksissa uuden tietosuojalain 5 § ja 6 §:n nojalla ja heidän tulkintansa mukaan sekä Potilasvakuutuskeskusta että Liikennevakuutuskeskusta on pidettävä tietosuojalain tarkoittamina vakuutuslaitoksina. Näin ollen Potilasvakuutuskeskuksen sisällyttäminen potilasvahinkolain 14 § vaikuttaa tarpeettomalta. Mikäli tulkinta kuitenkin on, ettei Potilasvakuutuskeskusta pidetä tietosuojalain tarkoittamana vakuutuslaitoksena, ei kaikeksi tällöin voida myöskään Liikennevakuutuskeskusta pitää tietosuojalain tarkoittamana vakuutuslaitoksena. Tässä tapauksessa liikennevakuutuslakiin olisi lisättävä Liikennevakuutuskeskuksen osalta potilasvahinkolain 14 §:n 1 momenttia vastaava säännös.



Tapaturmavakuutuskeskus kiinnitti huomiota siihen, että edellä mainittu säännös koskee esityksen perustelujen mukaan myös työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista vakuutustoimintaa. Vakuutusyhtiölakia ei pääosin sovelleta Tapaturmavakuutuskeskukseen eikä Valtiokonttoriin. Tapaturmavakuutuskeskuksen lakisääteiseen valvontatehtävään kuitenkin sisältyy tapaturmavakuutusmaksupetokseen liittyvien asioiden käsittelyä, ja tämän vuoksi Tapaturmavakuutuskeskus ehdottaa, että kyseinen säännös lisättäisiin myös tapaturma- ja ammattitautilakiin.

Oikeusministeriö huomautti, että vakuutusyhtiölain rikostietojen käsittelyyn oikeuttavan säännöksen perusteluissa ei ole mainittu sovellettua käsittelyperustetta ja perusteluja olisi tältä osin syytä täydentää. Oikeusministeriön lausunnon mukaan säädettäväksi ehdotettujen suoja toimien lisäksi olisi hyvä arvioida myös tietojen käsittelyyn liittyvien teknisten, menettelyllisten tai organisatoristen suoja toimien tarve. Oikeusministeriön mukaan jatkovalmistelussa on syytä varmistua, että rekisteröidyn informointia koskevat säännökset parantavat rekisteröidyn asemaa, kun niitä verrataan hänelle suoraan tietosuojasetuksessa säädettyihin oikeuksiin. Oikeusministeriö ehdotti säännökseen ja sen perusteluihin myös eräitä muita täsmennyksiä.

OP Ryhmä ehdotti vakuutuslaitosten vahinkorekisteriä koskevien perustelujen tarkentamista. Esityksen perusteluja tulisi tarkentaa siten, että vakuutusyhtiöt voivat edelleen jatkaa yhteisen vahinkorekisterin käyttöä nykyiseen tapaan sen jälkeen, kun Tietosuojalautakunnan lupa lakkaa tietosuojasetuksen tultua voimaan. Väärinkäytösrekisteriä koskevaa pykälää OP Ryhmä ehdotti muutettavaksi siten, että tiedot olisi poistettava rekisteristä viimeistään viiden vuoden kuluttua siitä, kun tuomio on saanut lainvoiman. Esityksen mukaan tiedot on poistettava rekisteristä viimeistään viiden vuoden kuluttua siitä, kun tieto on ensimmäisen kerran rekisteröity. OP Ryhmä perusteli ehdotustaan sillä, että pitkän käsittelyajan takia tieto ei joissain tapauksissa olisi enää rekisterissä, vaikka tuomiota ei olisi edes vielä annettu. Tiedon pidemmällä säilytysajalla vältettäisiin edellä mainittu ongelma. OP Ryhmä kiinnitti huomiota siihen, että sekä väärinkäytös- että vahinkorekisterin toiminnan kannalta on erittäin tärkeää saattaa lainsäädäntö voimaan ajoissa, jotta toiminta ei keskeydy tietosuojasetuksen voimaan tullessa.

Finanssiala ry totesi lausunnossaan, että pitää väärinkäytösrekistereitä tarpeen ja onnistuneena, mutta kiinnittää huomion ehdotettuun säännökseen, jonka mukaan rekisteröidylle on ilmoitettava ensimmäisen kerran häntä koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä. Finanssiala piti kohtaa ongelmallisena, sillä ilmoitus vaikeuttaa väärinkäytösten selvittämistä ja erityisesti talous- ja petosrikos-tutkintaa. Finanssiala ry esitti ensimmäisen lauseen poistamista.

#### *Salassapitovelvollisuus ja sitä koskevat poikkeukset*

Esitysluonnoksessa vakuutusyhtiölain salassapitosäännökset ja niitä koskevat poikkeukset esitetään jätettäväksi lakiin eräin sanamuotoon tehtävin täsmennyksin. Finanssiala ry:n näkemyksen mukaan esitys selventää oikeustilaa ja luo oikeusvarmuutta. OP Ryhmä piti tärkeänä, että vakuutuslaitoksen oikeus luovuttaa samaan konserniin, vakuutusyrittäjäryhmään, taloudelliseen yhteenliittymään tai rahoitus- tai vakuutusryhmittymään kuuluvalla toisella yritykselle vakuutusnottajaa koskevia tarpeellisia tietoja on jätetty ennalleen. Oikeusmi-



nisteriö piti esitettyä sääntelytapaa mahdollisena, mutta soveltajalle vaikeaselkoisena.

FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta ehdotti lausunnossaan kyseisen vakuutusyhtiölain säännöksen 1 momentin 4 kohtaan tai sen perusteluihin tarkennusta siltä osalta, että säännös koskisi selkeästi myös FINE:a henkilöstöineen sekä FINE:n Vakuutuslautakunnan jäseniä.

Tietosuojavaltuutettu totesi, että esityksessä konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän sisäisiä luovutuksia on perusteltu rekisterinpitäjän oikeutetulla edulla. Tietosuojavaltuutetun mukaan rekisterinpitäjän oikeutettuun etuun perustuvaan käsittelyperusteeseen ei sisälly kansallista liikkumavaraa. Siten siitä ei voida kansallisesti säätää. Tietoja on oikeus käsitellä suoraan tietosuojasetuksen nojalla, silloin kun edellytykset täyttyvät. Siten tietojen luovutustilanteessa joudutaan erikseen arvioimaan, onko kyse tällaisesta tilanteesta. Jos tällainen tilanne on, niin säännös oikeuttaisi luovuttamaan siinä määritellyt tiedot salassapitosäännösten estämättä. Asiassa joudutaan arvioimaan myös sitä, onko tietojen luovuttaminen mahdollista tietosuojasetuksen 5 artiklan mukaisen käyttötarkoitussidonnaisuuden kannalta tai onko olemassa 23 artiklan mukainen peruste poiketa käyttötarkoitussidonnaisuudesta.

Finanssiala ry ja oikeusministeriö esittivät erinäisiä täsmennyksiä säännöksen sanamuotoon ja perusteluihin.

#### *Tietojen luovuttaminen*

SAK, Akava ja STTK ilmaisivat kantanaan, että tietojen luovuttamista koskevien säännösten ottaminen lakiin on sinänsä perusteltua, kun säännökset täyttävät perusoikeuksien rajoitusedellytykset ja ovat välttämättömiä. Palkansaajakeskusjärjestöt vastustavat esitystä, jonka mukaan työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen kuntoutusasian käsittelemiseksi ja kuntoutuksen toteuttamiseksi vakuutuslaitos voisi antaa vahingoittunutta koskevia välttämättömiä tietoja myös vakuutuslaitoksen toimeksiannosta toimivalle kuntoutuksen palveluntuottajille ja esimerkiksi työkokeilupaikkaa tarjoavalle työnantajalle tilanteessa, jos vahingoittuneella ei ole enää työsuhdetta voimassa. Vastaava säännöstä esityksessä ehdotetaan myös työntekijän eläkelakiin.

SAK, Akava ja STTK huomauttivat, että työntekijän terveydentilaa koskevien tietojen luovuttamisesta työnantajalle säädetään työelämän tietosuojalaissa eikä vakuutuslaitoksista suoraan työnantajille tapahtuvaa tietojen luovutusta tule säätää etuuslaeissa.

Oikeusministeriö piti kannatettavina ehdotuksia, joissa suostumukseen perustuva henkilötietojen luovuttaminen korvataan lakiin perustuvalla oikeudella. Oikeusministeriö ehdotti säännösten sanamuotoihin kuitenkin eräitä täsmennyksiä. Lisäksi oikeusministeriö totesi, että erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelystä on tarkoitus säätää tietosuojalaissa.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos totesi, että työntekijän eläkelain 195 a §:n 2 ja 3 kohtaa vastaava säännös tietojen luovuttamisesta kuntoutusasiassa olisi tarpeen lisätä myös maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin.



### *Muut huomiot*

Kansaneläkelaitos esitti huomionsa siitä, että laki toimeentulotuesta, laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta, laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta, opintotukilaki ja laki lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta olisi tarkoituksenmukaista ottaa samaan esitykseen, koska tarve näiden lakien muuttamiselle on todettu valmistelun yhteydessä. Myös opetus- ja kulttuuriministeriö ehdotti, että opintotukilakiin tarvittavat muutokset sisällytettäisiin samaan esitykseen.

Muina huomioina Finanssivalvonta totesi, että Finanssivalvonnasta annettua lakia tulisi tietosuoja-asetuksen voimaantullessa tarkistaa vastaamaan tietosuoja-asetuksesta seuraavia mahdollisia rajoitteita valvontatietojen saamiselle, jotta Finanssivalvonnan oikeus saada tietoja valvontatoimen toteuttamiseksi ei vaarantuisi.

Finanssivalvonta kiinnitti huomiota siihen, että luonnoksessa ei käsitellä sitä, miten laajasti tietosuoja-asetuksen 17 ja 21 artiklassa säädetty rekisteröidyn oikeudet voisivat tulla sovellettavaksi myös sosiaalivakuutuksessa ja olisiko niitä syytä rajata kansallisessa lainsäädännössä, jos se katsotaan mahdolliseksi. Yleisen edun ja monissa tapauksissa henkilön omankin edun mukainen etuus- ja takaisinperintäasioiden käsittely ja etuuksien tilastointi voi vaikeutua ja jopa estyä, jos käsittelyn vastustamista ja tietojen poistamista koskevia oikeuksia tulkitaan laajasti ja ne syrjäyttäviä käsittelyperusteita tulkitaan suppeasti.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos totesi, että sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjälle annetun asetuksen 4 § tulisi kumota, koska kyseessä on tietosuoja-asetuksen kanssa päällekkäisestä sääntelystä.

Eläkesäätiöyhdistys lausui oman ehdotuksensa esityksessä ehdotetun eläkesäätiölain säännöksen tilalle, joka koskee eläkesäätiön velvollisuutta pitää rekisteriä sen toimintapiiriin kuuluvista henkilöistä ja eläkkeensaajista. Eläkesäätiön pykäläehdotukseen sisältyvät myös sellaiset henkilöt, joiden oikeutta vapaakirjan saamiseen joudutaan toisinaan jälkepäin selvittämään. Jos eläkesäätiöllä ei olisi oikeudellista perustetta ja velvollisuutta säilyttää em. henkilöiden eläkeoikeutta koskevia asiakirjoja, laissa määrätyn tehtävän hoitaminen muodostuisi mahdottomaksi. Eläkesäätiöyhdistyksen mukaan olisi parempi, että täsmällinen määritelmä olisi kirjoitettu suoraan lakipykälään eikä perusteluihin. Eläkesäätiöyhdistys esitti myös vakuutuskassalakiin lisättäväksi eräitä eläkesäätiölakia vastaavia säännöksiä.

Finanssiala lausui, että eläkesäätiölain 133 §:ää koskeva asetus tulisi kumota.

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota eläkesäätiölain, perustulokokeilusta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain henkilörekistereitä koskeviin säännöksiin. Näihin säännöksiin liittyen oikeusministeriö totesi, että jatkovalmistelussa on syytä ottaa huomioon perustuslakivaliokunnan henkilötietojen suojaan liittyvä tulkintalinja ja täsmentää ehdotettuja säännöksiä tarvittavilta osin.





Oikeusministeriö käsitteli lausunnossaan myös päätösten allekirjoittamista. Esi-  
tysluonnoksessa sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta  
maatalousyrittäjälle annetun lain 7 §:stä on ehdotettu kumottavaksi koneellista  
allekirjoitusta koskevat säännökset, koska hallintolaissakaan ei säädetä allekir-  
joittamisesta. Oikeusministeriö totesi, että vaikka hallintolaki ei sisällä sään-  
nöksiä hallintopäätöksen allekirjoittamisesta, säädetään allekirjoittamisesta jul-  
kisuuslaissa ja laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa. Jos ko-  
neellista allekirjoitusta koskevat erityissäännökset kumotaan, noudatetaan alle-  
kirjoittamisesta mitä näissä hallinnon yleislaeissa allekirjoittamisesta ja var-  
mentamisesta muutoin säädetään.

Tietosuojavaltuutettu totesi, että vakuutusedustuksesta annetun lain 36 §:ssä ra-  
joitettaisiin ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn tarkastusoikeutta osit-  
tain. Tietosuojavaltuutettu ehdotti, että säännöksen perusteluissa kerrotaisiin  
rajoituksen 23 artiklan mukaisuudesta ja mm. siitä, mitkä ovat tietosuoja-  
asetuksen 2 artiklan edellyttämät erityiset säännökset.

